

Euro-Forum Marek Gudków

Szablon diagnostyczny numer 10 – Autoprezentacja, radzenie sobie z lekiem społecznym (nieśmiałością)

Innowacyjny Program Nauczania Wczesnoszkolnego Zaczarowany Ołówek

Autoprezentacja jest ważną umiejętnością społeczną, polegającą na wyrażaniu siebie w taki sposób, by wywrzeć na innych określone wrażenie, jest niezbędna do osiągnięcia sukcesu w życiu. Wiele osób ma trudności z mówieniem o sobie, z występami przed audytorium zarówno tym mniejszym jak i większym. Często dzieci mają opór a nawet lęk przed wypowiedaniem się na forum grupy, spotykamy w codzienności szkolnej takie dzieci, które na żadnym przedstawieniu szkolnym nie wystąpią. Znajdziemy również takie dzieci, którym głośne mówienie (a nawet czytanie czy odpowiadanie na pytania nauczyciela) przed znaną jej grupą, jaką jest klasa szkolna, jest barierą niemal niemożliwą do pokonania. Dlatego warto jest już od najmłodszych lat szkolnym ćwiczyć i rozwijać umiejętności autoprezentacyjne, pozwoli to na spokojne i stopniowe rozwijanie kompetencji społecznych, do których autoprezentacja jest zaliczana.

Rozpoczęcie nauki w klasie pierwszej jest nową sytuacją społeczną i jako taka stanowi wyzwanie dla dziecka. Nowy jest budynek, nowa jest nauczycielka, nowi są koledzy i koleżanki, ta wszechobecna nowość jest dla części pierwszoklasistów lękotwórcza. Pamiętając, że w obecnych klasach pierwszych będziemy spotykać zarówno 6 jak i 7- latków, musimy uwzględnić czynnik rozwojowy, część młodszych uczniów ze względu na słabiej rozwiniętą sferę emocjonalno-społeczną gorzej będzie radziła sobie w tego typu sytuacjach. Autoprezentacja jest kompetencją społeczną, która szczególnie rozwija się poprzez doświadczanie relacji z innymi ludźmi, zaś pozytywne doświadczenia szkolne przeniesione zostaną na życie codzienne – życie poza szkolne.

Przedstawione poniżej ćwiczenia pozwalają na trenowanie zachowań autoprezentacyjnych w grupie, w parze i indywidualnie, co pozwala na stopniowe obniżanie lęku społecznego, wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i budowanie pewności siebie. Mając na uwadze dbałość o dobry rozwój zarówno 6 jak i 7-latków zastosowano stopniowanie trudności w doborze ćwiczeń. Przejawia się to w sytuacjach określonych jako kształtujące, stopniowo od zadań grupie, poprzez pracę w parach a kończąc na ćwiczeniach indywidualnych. Uczniowie zdobywają doświadczenia i kompetencje w zakresie komunikacji, samoregulacji emocji, budowania pozytywnego wizerunku własnej osoby, samoświadomości i jednocześnie integruje z grupą. Możliwość trenowania występów autoprezentacyjnych w bezpiecznych warunkach w ramach niezmiennych klasy, znanych osób, oraz nauczyciela budującego atmosferę otwartości i zaufania, które zgodne jest z ocenianiem

kształtującym stanowiącym podstawę programu Zaczarowany Ołówek, zwiększa prawdopodobieństwo zastosowania tych umiejętności w warunkach pozaszkolnych.

Należy podkreślić, że każde wystąpienie na forum jest okazją do diagnozowania i rozwijania umiejętności autoprezentacji uczniów, a poniżej znajdują się tylko wybrane propozycje.

SYTUACJE DIAGNOSTYCZNE

Sytuacja diagnostyczna 1: „Przedstaw się”

Na początku roku szkolnego każdy uczeń klasy 1 przedstawia się kolejno na forum klasy. Rundkę rozpoczyna nauczyciel, modelując sposób autoprezentacji. Nauczyciel zwraca uwagę, którzy uczniowie bez problemu realizują to zadanie, którym sprawia to pewne trudności, a którzy nie podejmują próby przedstawienia się w grupie i swoje obserwacje zamieszcza w arkuszu diagnostycznym umieszczonym na końcu szablonu.

Cel: Poznanie stopnia opanowania umiejętności autoprezentacji dziecka na początku klasy 1.

Czas: Około 1 minuty na jednego ucznia.

Materiały: Niepotrzebne.

Uwagi: Proponujemy zaaranżować sytuację w pierwszych dniach roku szkolnego, gdy uczniowie jeszcze się nie znają.

Sytuacja diagnostyczna 2: „Moje zdjęcie”

Uczniowie przynoszą swoje zdjęcie i opowiadają o nim. Nauczyciel określa w arkuszu diagnostycznym nr 1, który uczeń opanował umiejętność autoprezentacji, który ma z tym pewne trudności, a u którego umiejętność ta wymaga ćwiczeń.

Cele:

- Poznanie stopnia opanowania umiejętności autoprezentacji dziecka
- Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych
- Zwiększanie samoświadomości

Czas: Około 2 minuty na jednego ucznia

Materialy: Zdjęcia przyniesione przez uczniów

Uwagi: Zadanie diagnostyczne może być zrealizowane w dowolnym momencie roku szkolnego w klasie 2.

Sytuacja diagnostyczna 3: „Moje marzenie”

Dzieci wykonują pracę plastyczną „moje marzenie”, a następnie opowiadają o niej. Nauczyciel obserwuje, którzy uczniowie radzą sobie z zaprezentowaniem własnej pracy, a którzy mają z tym trudności. Swoje spostrzeżenia zamieszcza w arkuszu diagnostycznym nr 10.3.

Cele:

- Poznanie stopnia opanowania umiejętności autoprezentacji
- Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych
- Zwiększanie samoświadomości
- Trening wyobraźni i kreatywności

Czas: Około 1-2 minuty na jednego ucznia

Materialy: Kartki, kredki, farby

Uwagi: Zadanie diagnostyczne może być zrealizowane w dowolnym momencie roku szkolnego w klasie 1.

Wyszczególnione sytuacje diagnostyczne dają okazję do zaobserwowania poziomu opanowania umiejętności swobodnej autoprezentacji na forum klasy, a spostrzeżenia nauczyciel w łatwy sposób może nanieść na załączonym arkuszu diagnostycznym nr

SYTUACJE KSZTAŁTUJĄCE UMIEJĘTNOŚCI

Sytuacja kształtująca umiejętności autoprezentacji nr 1: „Moja grupa lubi”

Na początku zabawy każde dziecko losuje kolorowe patyczki. W ten sposób dzielimy uczniów na 4 lub 5 grup. W powstałych grupach dzieci mają wspólnie ustalić, co ich łączy np. co lubią robić w wolnym czasie; co lubią jeść; jakie oglądają bajki, filmy; etc następnie wybierają jedną rzecz ich łączącą i wspólnie prezentują swoją grupę na forum (np. jeśli grupa ustali że wszyscy lubią zabawy ruchowe demonstrują te zabawy, jeśli ustalą, że wszyscy lubią śpiewać – śpiewają; jeśli ustalą, że wszyscy lubią tańczyć- tańczą, itd).

Cele:

- Rozwijanie umiejętności autoprezentacji
- Wzmocnienie poczucia przynależności do grupy
- Rozwijanie zdolności komunikacyjnych
- Kształtowanie zdolności twórczego podejścia do problemu
- Integracja grupy i pogłębianie znajomości

Czas: 30 minut – 15 minut na losowanie i przygotowanie pomysłów w grupach oraz około 15 na prezentacje na forum.

Materiały: Kolorowe patyczki.

Uwagi: Przygotowanie i prezentacja w grupie obniża poziom lęku i zwiększa poczucie bezpieczeństwa, ponadto daje możliwość osobom nieśmiałym stopniowo przełamywać swoje trudności. Należy pamiętać, że to uczniowie podejmują decyzje co i jak chcą zademonstrować.

Sytuacja kształtująca umiejętności autoprezentacji nr 2: „Jaka to litera”

Każda para uczniów siedzących razem w ławce dostaje od nauczyciela kartkę z literą, której kształt mają odwzorować własnym ciałem. Reszta dzieci odgaduje, jaka to literka.

Cele:

- Rozwijanie umiejętności autoprezentacji;

- Wzmocnienie poczucia przynależności do grupy;
- Rozwijanie zdolności komunikacyjnych;

Czas: ok. 30 minut na całą zabawę, około minuty dla każdej pary na omówienie sposobu prezentacji litery

Materiały: alfabet wydrukowany na kartkach

Uwagi: ćwiczenie można powtarzać wielokrotnie, jeżeli uczniowie będą mieli trudności z pomysłami nauczyciel subtelnie podpowiada możliwości, szczególnie przy pierwszych zadaniach

Sytuacja kształtująca umiejętności autoprezentacji nr 3: „e-kartka”

Wysyłanie e-kartki na święta Bożego Narodzenia lub Wielkanoc z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej np. za pośrednictwem platformy Moodle.

Cele:

- Rozwijanie umiejętności autoprezentacji;
- Rozwijanie zdolności komunikacyjnych z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej;
- Łączenie tradycji z nowoczesnymi sposobami jej kultywowania;

Czas: określony przez nauczyciela, może to być np. forma pracy domowej lub zadanie na lekcji informatyki

Materiały: komputer z dostępem do Internetu;

Uwagi: przed określeniem realizacji (praca domowa czy zadanie na lekcjach) należy upewnić się że wszyscy uczniowie mają możliwość realizacji zadania.

→ *Proponowane sytuacje poza rozwijaniem umiejętności autoprezentacji integrują grupę, dają możliwość nawiązywania nowych znajomości, rozwijają poczucie przynależności do grupy, umożliwiają odkrywanie swoich mocnych stron, budowanie poczucia własnej wartości, rozwijanie zdolności komunikacyjnych, kreatywności oraz współpracy.*

Diagnoza do szablonu nr 10.**Autoprezentacja klasa 1.****Sytuacja diagnostyczna nr 1.**

umiejętność opanowana - uczeń/uczennica śmiało wstaje mówi swoje imię i nazwisko, żywo gestykuluje, utrzymuje kontakt wzrokowy, mówi głośno i wyraźnie;

umiejętność częściowo opanowana – uczeń/uczennica przedstawia się, jednak towarzyszy temu jeden lub kilka z takich objawów jak: ograniczona gestykulacja, trudności z utrzymaniem kontaktu, mówi dość cicho i jest wyraźnie skrzepowany(a), może wystąpić zaczerwienienie twarzy, zasapania czy drżący głos;

umiejętność wymagająca ćwiczeń - uczeń/uczennica nie przedstawia się, nie nawiązuje kontaktu wzrokowego ani z nauczycielką ani z uczniami, mogą wystąpić wskaźniki somatyczne silnego zdenerwowania tj mocne zaczerwienienie twarzy, przyspieszony oddech, jak również płacz; zaczerwienienie twarzy,

Diagnoza do szablonu nr 10.**Autoprezentacja klasa 1.****Sytuacja diagnostyczna nr 1.****Sytuacja diagnostyczna nr 2.**

Lp	Imię i Nazwisko Ucznia	umiejętność opanowana	umiejętność częściowo opanowana	umiejętność wymagająca ćwiczeń
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				

umiejętność opanowana - uczeń/uczennica chętnie bierze udział w zabawie, zgłasza się jako ochotnik, podczas opisu bogato opowiada, zachowuje postawę otwartą, może gestykulować, uśmiecha się, nawiązuje i utrzymuje kontakt wzrokowy, mówi głośno i wyraziście, nie potrzebuje zachęty ze strony nauczycielki;

umiejętność częściowo opanowana – uczeń/uczennica chętnie bierze udział w zabawie dopiero gdy jest poproszony(a) przez nauczycielkę, gdy opowiada o sobie na zdjęciu mówi dość cicho, opis jest bardzo krótki dający mało informacji o uczniu/uczennicy, towarzyszą temu zaczerwienienie twarzy, drżący głos, przyspieszony oddech (sapanie), mogą pojawić się tendencje ucieczkowe tzn. uczeń/uczennica może nagle wykazać chęć skorzystania z toalety

umiejętność wymagająca ćwiczeń – uczeń/uczennica nawet jeśli przyniesie swoje zdjęcie nie będzie chciał(a) o nim opowiadać, nie podejmie wyzwania opowiadania o sobie, mogą pojawić się reakcje lękowe tj płacz;

Sytuacja diagnostyczna nr 2.				
Lp	Imię i Nazwisko Ucznia	umiejętność opanowana	umiejętność częściowo opanowana	umiejętność wymagająca ćwiczeń
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				

Diagnoza do szablonu nr 10.**Autoprezentacja klasa 1.****Sytuacja diagnostyczna nr 3.**

umiejętność opanowana - uczeń/uczennica chętnie opowiada o swojej pracy, nie potrzebuje zachęty ze strony nauczycielki, mówi głośno, wyraźnie i szczegółowo, towarzyszy temu gestykulacja, kontakt wzrokowy i ogólne wrażenie komfortu i zadowolenia dziecka;

umiejętność częściowo opanowana – uczeń/uczennica opowiada o swojej pracy ale dopiero po zachęcie ze strony nauczyciela, robi to z wyraźnymi oporami, głos może drżeć, być cichy urywany, może pojawić się drżenie rąk, pocenie, zaczerwienienie twarzy;

umiejętność wymagająca ćwiczeń - uczeń/uczennica nie podejmuje się opowiadania o swojej pracy, a nawet jeżeli to zrobi jest to bardzo uproszczone, jednozdaniowe i wykonane z przymusu;

Sytuacja diagnostyczna nr 1.

Lp	Imię i Nazwisko Ucznia	umiejętność opanowana	umiejętność częściowo opanowana	umiejętność wymagająca ćwiczeń
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				

